

Zestawienie dróg gminnych w Chrzypsku Wielkim z uwzględnieniem rodzaju nawierzchni

Lp.	Miejscowość – droga	Stan techniczny	Nr drogi	Długość	Rodzaj nawierzchni				
				W km	Tłuczniowa	Brukowa	Bitumiczna	Gruntowa	Wymagane naprawy
1	Białcz – od krzyża do p. Marcina Bartkowiaka	średni	G-241405	1,400	-	-	0,450	0,950	Równanie i profilowanie powierzchni
2	Od drogi wojewódzkiej nr 186 przez Białcz od drogi wojewódzkiej nr 133 w Ryzynie	Dobry – 1,300 km Zły – 1,465 km	G - 241406	2,700	1,465	-	1,300	-	Położenie nakładki na odc. 1,465 km uzupełnić dziury w asfalcie
3	Białokosz – od krzyżówki z drogą powiatową nr 32103 do krzyżówki z drogą gminną Nr G - 241412 w Chrzypsku Małym	Dobry	G - 241407	2,200	-	0,100	-	2,100	Równanie i profilowanie
4	Charcice - od krzyżówki, część ul. Polnej przez Charcice do krzyżówki z drogą powiatową nr 32122	Wymagana nakładka 0,400	G - 241408	3,800	-	-	3,800	-	500 m koło ZLU – dokończyć asfalt
5	Chrzypsko Wielkie – od krzyżówki z drogą woj. nr 186 do krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi Chrzypsko Małe	Zły, wymagana nakładka 0,800	G - 241409	2,600	-	-	2,600	-	Wymagana nakładka 0,800 m

6	Od krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi pod mostem do lasu w kierunku Leśniczówki Śródka	Średni	G - 241410	1,500	-	-	-	1,500	Równanie pospółką, profilowanie nawierzchni
7	Od krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi Chrzypsko Małe do krzyżówki z drogą powiatową nr 32127 w Gnuszynie	Zły, wymagana nakładka 2,700	G - 241411	2,700	2,300	-	0,400	-	Wymagana nakładka 2,700 km
8	od drogi powiatowej nr 32103 w Łęczeczkach przy DPS do Chrzypska Małego	Średni, wymagany remont.2 przepustów	G - 241412	2,750	-	-	1,300	1,450	Równanie pospółką, profilowanie
9	Chrzypsko Wielkie – od skrzyżowania z drogą gminnej G- 241408 do krzyżówki z drogą powiat. Nr 32123 we wsi Mylin	Dobry	G - 241413	2,000	-	-	-	2,000	Równanie dziur na odcinku 0,300 km przy mostku
10	Od krzyżówki z drogą woj. nr 186 do krzyżówki z drogą powiatową nr 32103 w Łęczeczkach (Poznań)	Dobry – równanie 1,400	G- 241414	1,700	-	-	0,400	1,300	Równanie pospółką dziur, profilowanie, ścieżka rowerowa
11	Od krzyżówki z drogą powiatową nr 32127 w Gnuszynie do lasu we wsi Psarskie	Średni, wymagana nakładka 0,400	G - 241415	0,800	-	-	-	0,800	Wymagana nakładka 0,400 km
12	Łężece od krzyżówki z drogą wojewódzką nr 186 we wsi do P.Porwicha (w kierunku Niemierzewa)	Dobry	G- 241416	1,800	-	0,050	-	1,750	Równanie pospółką 1,750 km, profilowanie drogi gruntowej

13.	Od krzyżówki z drogą woj. nr 186 we wsi do P. Brycha (w kierunku Białokosza)	Zły - równanie i tłużeń	G-241417	2,600	-	0,400	-	2,200	Uzupełnienie pospółką, profilowanie, szlaka-utwardzenie w 3 miejscach (ok. 300 m)-2,6km cała droga
14	Od krzyżówki z drogą gminną nr G 1782 do P. Mamota (w kierunku Pniew)	Dobry	G – 241418	2,100	-	0,700	-	1,500	Równanie i profilowanie, utwardzenie szlaką na odc. Ok. 0,500 km
15	Orle Wielkie – od krzyżówki z drogą powiatową nr 32129 we wsi P. Urbana	Wykonanie nakładki 0,675	G- 241419	1,800	0,675	-	-	0,800	Naprawa mostku przy p.Urbanie
16	Białokoszyce – drogi do drogi powiatowej nr 32103	Średni równanie 1,200	G- 241420	1,200	-	-	-	1,125	Równanie pospółką, utwardzenie szlaką
RAZEM:				30,500	4,440	1,250	10,250		

Po uwzględnieniu dróg leśnych i dojazdowych do pól w poszczególnych miejscowościach można się doliczyć następujących kilometrów dróg. Przedstawia to następująca tabela.

Lp.	Miejscowość	Długość	Jednostka
1	Białcz	12 845	km
2	Białokosz	9 690	km
3	Białokoszyce	2 885	km
4	Charcice	4 610	km
5	Chrzypsko Małe	9 550	km
6	Chrzypsko Wielkie	14 330	km
7	Gnuszyn	9 265	km
8	Łężce	21 880	km
9	Łężeczki	8 555	km
10	Mylin	12 880	km
11	Orle Wielkie	6 540	km
12	Ryżyn	3 950	km
13	Strzyżmin – Śródka	4 960	km
	RAZEM:	121 650	km

Analizując sieć dróg wszystkich kategorii, to trzeba stwierdzić, że w stosunku do potrzeb jest ona wystarczająca, natomiast dużo do życzenia pozostawia ich standard, który nie spełnia oczekiwań, co do ich nawierzchni i szerokości. Coraz większe i szybsze pojazdy mechaniczne wymagają po prostu lepszych dróg.

Drogownictwo to nie tylko nawierzchnia dróg, ale także infrastruktura im towarzysząca. Wprawdzie w ostatnich paru latach powstało kilki kilometrów chodników, ale potrzeby pod tym względem są znacznie większe. W prawie każdej miejscowości należałoby, albo przełożyć stare chodniki bądź wybudować nowe. Dużo dróg różnych kategorii powinno mieć nowe oznakowanie. Na niektórych drogach musiałyby być przebudowane krzyżówki, by je dostosować do aktualnych potrzeb, a także w celu zwiększenia bezpieczeństwa ich użytkowników.

W częściach dróg przebiegających przez poszczególne miejscowości ważne jest ich oświetlenie. W wielu miejscach by musiało ono być uzupełnione i zmodernizowane.

Po drogach wojewódzkich i powiatowych realizowana jest obsługa komunikacji masowej przez autobusy PKS i minibusy lokalnego przewoźnika, ale nie wszystkie miejscowości Gminy posiadają komunikację masową, a ich realizacja dotychczasowych

połączeń pozostawia dużo do życzenia pod względem częstotliwości kursów i ich rozłożenia w ciągu dnia.

Kierunki realizacji połączeń komunikacyjnych w komunikacji zbiorczej z Chrzypską Wielką są następujące: Międzychód, Sieraków, Wronki, Szamotuły, Pniewy, Poznań, Nowy Tomysł. Nie ma natomiast połączeń między poszczególnymi miejscowościami Gminy jak np. między Chrzypskiem Wielkim, a Orlem W.

7.4. Infrastruktura techniczna:

7.4.1. Zaopatrzenie w wodę:

Gmina Chrzypsko Wielkie posiada sieć wodociągową z przyłączami do gospodarstw domowych eksploatowaną już od wielu lat. Tylko niektóre, gospodarstwa zaopatrują się w wodę z ujęć indywidualnych (około 50). Niezwodociągowany fragment wsi Łęczeczki, wieś Białokoszyce, część Białokosza. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się głównie za pośrednictwem sieci wodociągowej za pośrednictwem 4 ujęć wody.

1- Ujęcie wody Chrzypsko Wielkie:

- 2 studnie o głębokości -120,3 m,
- Rzędna wysokościowa - 53,41 m npm.
- Poziom warstwy wodonośnej - trzeciorzędowy
- Zasoby zatwierdzone w kat. B - 35,09 m³/h

2. Ujęcie wody Białokosz:

- Studnie o głębokości - 22 m
- Rzędna wysokościowa - 92,50 m npm.
- Zasoby zatwierdzone w kat. B - 60 m³/h

3. Ujęcie wody Białcz:

- Studnie o głębokości 87,0 m npm.
- Rzędna wysokościowa - 50,8 m npm.
- Poziom warstwy wodonośnej - trzeciorzędowy
- Zasoby zatwierdzone w kat. B - 72 m³/h

4. Ujęcie wody Orle Wielkie:

- Studnie o głębokości - 35 m
- Rzędna wysokościowa - 78,55 m npm.
- Poziom warstwy wodonośnej – czwartorzędowy

³Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

- Zasoby zatwierdzone w kat. B - 24 m³/h

W gminie Chrzypsko Wielkie zwodociągowanych jest 13 wiejskich jednostek osadniczych. Poniżej niektóre dane odnośnie długości i poboru wody w gminie.

Dane ilościowe wodociągów wiejskich

Miejscowość	Długość sieci wodociągowej w km	Liczba przyłączy do budynków	Woda dostarczana odbiorcom w tys.m ³ /rok
Chrzypsko Wielkie	16,9	258	35,7
Charcice	5,0	43	12,3
Chrzypsko Małe	7,5	78	4,1
Gnuszyn	1,7	9	1,8
Mylin	7,5	71	10,0
Środka	4,0	25	2,2
Białcz	3,0	30	9,0
Ryżyn	7,0	34	8,6
Łezce	12,0	55	13,7
Łęczeczki	8,0	80	27,4
Orle Wielkie	4,0	49	6,3
Białokosz	1,5	32	5,2
Ogółem	81	764	136,3

Obecnie nie notuje się deficytów wody w poszczególnych ujęciach. Problemem jest stan techniczny ujęć wody i sieci wodociągowych głównie w ujęciach przejętych przez Komunalny Zakład Budżetowy od różnych użytkowników mieszkańców wsi Strzyżmin. Zaopatruje w wodę stacja uzdatniania wody we Wróblewie, natomiast część mieszkańców Gnuszyna ma wodę z wodociągu w Nojewie, a większa część wsi korzysta z wodociągu po byłej RSP w Gnuszynie.

7.4.2. Gospodarka ściekowa:

Najważniejszym źródłem zanieczyszczenia wód są ścieki, dla których odbiornikami są na terenie gminy:

- oczyszczalnia ścieków w Chrzypsku Wielkim i Łęczeczkach
- grunt

⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

- jezioro Chrzypskie
- rzeka Oszczyńca
- jezioro Białokoskie.

Nie bez znaczenia są rozproszone punkty zrzutu ścieków do szamb przydomowych lub gospodarskich bardzo liczne w nieskanalizowanych wsiach.

Na terenie gminy funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków (tabela 10):

- Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach - oczyszczalnia o wydajności 60 m³/d
- Komunalny Zakład Budżetowy w Chrzypsku W. - Oczyszczalnia o wydajności 200 m³/d

Tabela 10

Charakterystyka oczyszczalni ścieków na terenie gminy Chrzypsko Wielkie

Lp.	Użytkownik oczyszczalni	Typ oczyszczalni	Dość odprowadzanych ścieków m³/dob.	Odbiornik ścieków
1.	Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach 64-412 Chrzypsko W.	ZBW-BOS-22- 100 mechaniczno - biologiczna	60,0	grunt
2.	Komunalny Zakład Budżetowy ul. Główna 15 64-412 Chrzypsko W.	Mechaniczno - biologiczna	200,0	rzeka Oszczyńca

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków Chrzypsku Wielkim działa od 2000 roku. Zlokalizowana ona jest na terenie miejscowości gminnej - Chrzypsko Wielkie - nad rzeką Koszczyca/Oszczyńca, głównym celem wybudowania oczyszczalni była ochrona Jeziora Chrzypskiego przed zanieczyszczeniami.

Dlatego też główny nacisk postawiono na dowożenie ścieków z miejscowości znajdujących się w bliskim sąsiedztwie jeziora, t j. Chrzypsko Wielkie, Chrzypsko Małe oraz Łęczeczki, ale przyjmowane są również ścieki z pozostałych miejscowości naszej Gminy.

Ścieki do oczyszczalni dowożone są również, ze wszystkich ośrodków wypoczynkowych, indywidualnych domków letniskowych i kempingów zlokalizowanych na terenie tych trzech wsi. W poszczególnych miejscowościach, indywidualne gospodarstwa posiadają

⁵Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

³Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

przepływowe zbiorniki na fekalia. Niestety nie są one zbyt szczelne, dlatego też ilość wywożonych ścieków nie jest adekwatna do ich rzeczywistej ilości. I tak np. od mieszkańców wywożone jest tylko 50% ścieków, z indywidualnych domków letniskowych około 70% a z kempingów i ośrodków wypoczynkowych 100%.

Transport odbywa się przy wykorzystaniu taboru asenizacyjnego, składającego się z dwóch samochodów o pojemności beczek po 5m³ każda oraz ciągnika o pojemności 7m³. W okresie sezonu letniego, ilość ścieków z w/w miejscowości stanowi około 51% ogółu, poza sezonem spada do około 41%. Dowieziona ścieki są kierowane do dwukomorowej zlewni fekalii, gdzie są przetrzymywane i napowietrzane. Następnie po przejściu przez kraty, piaskownik szczelinowy i pompownie są one oczyszczane przy pomocy osadu czynnego, związki biogenne zostają usunięte na drodze biologicznej a dodatek fosforu oczyszcza je chemicznie.

Następnie osad zostaje spuszczonej do zbiorników a dalej do specjalnych worków i pozostawiony na specjalnie przygotowanym do tego miejscu w celu odwodnienia osadu. W obecnej chwili realizowana jest sieć kanalizacyjna w Chrzypsku Wielkim. Wysuszony osad jest następnie użytkowany rolniczo. W 2005 roku zrealizowano II etap budowy kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Chrzypsku Wielkim i dzięki temu sieć kanalizacji sanitarnej podłączonej do oczyszczalni ścieków w Chrzypsku Wielkimmierzy ok. 8 km. Prace sieci wspomagają 4 przepompownie. Na sieci istnieje ok. 150 przykanalikó i co najmniej taka ilość użytkowników ma szansę odprowadzać swoje ścieki bezpośrednio do oczyszczalni ścieków w Chrzypsku Wielkim.

Oprócz oczyszczalni ścieków w Chrzypku Wielkim działa 12 oczyszczalni przydomowych w różnych miejscowościach oddalonych od Chrzypka Wielkiego i w przyszłości trzeba będzie położyć większy nacisk, szczególnie w terenie o budowie rozproszonej na budowę indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków. Wybudowano 4496 m sieci kanalizacji sanitarnej. Nieliczne gospodarstwa indywidualne i zakłady użyteczności publicznej mają lokalną kanalizację z osadnikami bezodpływowymi.

Pozostałe posiadają szamba, z których odpływy kierowane są głównie do gruntu i do okolicznych cieków bądź jezior. Ośrodki wypoczynkowe i niektóre domki letniskowe mają lokalną sieć kanalizacyjną oraz szamba. Tylko nieliczne z tych ostatnich mają ustępy suche. Kempingi nie posiadają żadnej z wymienionych form gromadzenia ścieków, poza polem namiotowym w Chrzypsku Małym.

Na terenie poszczególnych miejscowości znajdują się studzienki kanalizacyjne, odprowadzające nadmiar wody opadowej. Pokrywają one mniej niż 50% ogólnej powierzchni danego terenu.

Oczyszczalnia ścieków w Domu Pomocy Społecznej w Łęczeczkach to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna. Oczyszczone ścieki odprowadzone są do gruntu.

Wydajność oczyszczalni wg pozwolenia wodnoprawnego nr OS-6223/I/18/00 z dnia 18.12.2000r wynosi $Q_{d.śr.} = 60,0 \text{ m}^3/\text{d}$

7.4.3. Gazownictwo i ciepłownictwo

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie nie ma udokumentowanych obszarów i terenów górniczych związanych z wydobywaniem gazu ziemnego i ropy naftowej i aktualnie - prowadzi się prace poszukiwawcze w tym kierunku.

Gmina Chrzypsko Wielkie nie jest zgazyfikowana i z informacji Pomorsko - Wielkopolskiej Spółki Gazownictwa, ze względów ekonomicznych nie przewiduje się gazyfikacji miejscowości gminnych.

Przez północny teren gminy przebiega trasa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia. Gazociąg ten ma wyznaczoną strefę ochronną $2 \times 15,0 \text{ m}$ licząc od skrajni przewodu.

Podstawowym nośnikiem energetycznym stosowanym w gminie do celów grzewczych jest węgiel kamienny, miał, olej opałowy i gaz płynny oraz drzewo. Zaopatrzenie w ciepło budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej odbywa się z indywidualnych kotłowni i palenisk domowych.

Budynki mieszkalne, wielorodzinne - związane z byłymi państwowymi gospodarstwami rolnymi zaopatrywane są z kotłowni lokalnych o małych mocach, od 0,25 do 0,85 Gcal/h.

7.4.4. Gospodarka odpadami:

W gminie powstają odpady komunalne typowe dla gospodarstw domowych. Odpady wywożone są i składowane na wysypisku śmieci w Mnichach (gmina Międzychód). Wysypisko nie ma uregulowanego stanu prawnego. Gmina nie ma zorganizowanego systemu segregacji śmieci i utylizacji odpadów.

³Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego w gminie nie przewiduje się budowy wysypiska odpadów komunalnych.

W najbliższym czasie zamknięte zostanie wysypisko w Łęczcach a odpady transportowane będą do Międzygminnego Zakładu Utylizacji Odpadów w Mnichach – gmina Międzychód.Gmina Chrzypsko Wielkie nie ma własnego wysypiska śmieci i zgodnie ze strategią rozwoju województwa wielkopolskiego, miejsce takie zostało zlokalizowane dla Gminy Chrzypsko Wielkie w Mnichach w Międzygminnym Zakładzie Utylizacji Odpadów.

Ze względu na znaczną odległość od tego Zakładu ok. 30 km, fachową wywózką śmieci zajął się Komunalny Zakład Budżetowy, który w miarę potrzeby opróżnia pojemniki od mieszkańców gminy. Nie mniej jednak istnieje jeszcze niekontrolowany wywóz śmieci w miejsca niedozwolone – szczególnie w stare wysypiska poźwirowe i do rowów i dlatego też mało bieżąco trzeba prowadzić monitoring tych miejsc. 30.12.2003 rok decyzja Starosty Powiatu Międzychodzkiego definitywnie zamknięto wysypisko śmieci w Łęczcach i przystąpiono do jego rekultywacji. Wskazane jest, aby na miejscu zrehabilitowanego wysypiska śmieci w Łęczcach utworzyć punkt przeładunkowy śmieci, co ograniczyłoby niekontrolowany wywóz śmieci w miejsca niedozwolone, a w przyszłości prowadzić tam wstępna selekcje śmieci.

Zakład Utylizacji Odpadów „Clean” Mnichy uruchomił na terenie większości miejscowości naszej Gminy punkty selektywnej zbiórki odpadów, tj. powstawiał pojemniki na szkło i plastiki, ale ich ilość w opinii mieszkańców jest wysoce niewystarczająca i w przyszłości należałoby zwiększyć ilość punktów i postawić więcej pojemników. Odpady wielkogabarytowe typu sprzęt domowy można się pozbyć w skupie złomu w Chrzypsko Wielkim. Tam też można się pozbyć szkła i większych pojemników plastikowych. Natomiast utylizacja gruzu i minerałów budowlanych zajmuje się firma „PEACH” z Międzychodu.

7.4.5. Elektroenergetyka:

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy zasilane są w energię elektryczną za pośrednictwem sieci energetycznych średniego napięcia 15 KV i stacji transformatorowych. Istniejące linie energetyczne i stacje transformatorowe nie w pełni zaspakajają potrzeby jednostek, ale niedobory mocy nie są uciążliwe.

⁶Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Przyczyną częstych awarii i przerw w dostawach prądu dla tych jednostek jest zły stan techniczny i niewystarczająca przepustowość zarówno stacji transformatorowych jak i linii energetycznych średniego i niskiego napięcia. Szacuje się, że niedobór mocy na terenie gminy wynosi ok. 20 KV.

Na terenie gminy nie ma większych zakładów przemysłowych i w chwili obecnej nie ma zapotrzebowania na zasilania wysokiego napięcia, pomimo, że przez obszar gminy Chrzypsko Wielkie przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Wronki – Pniewy.

Na terenie gminy istnieje rozbudowana sieć energetyczna. Natomiast jej stan techniczny i przepustowość nie pozwala na pełne zaspokojenie potrzeb mieszkańców i swobodny rozwój działalności gospodarczej.

Dlatego też proponuje się podjęcie następujących kierunków działań:

1. Utrzymanie w pełnym zakresie prawidłowego działania istniejącego systemu energetycznego gminy. W tym celu należy w porozumieniu z zakładem energetycznym (realizacja i finansowanie inwestycji):

➤ Przeprowadzić modernizację zasilania energetycznego wsi poprzez:

- budowę nowych linii energetycznych SN w rejonie wsi Chrzypsko Wielkie i Chrzypsko Małe

- modernizację istniejących linii energetycznych SN i stacji transformatorowych dostarczających prąd do ww. wsi

➤ Stopniowo rozbudowywać system energetyczny dla zapewnienia dostawy prądu do nowych terenów wyznaczonych dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego oraz wypoczynku i rekreacji m.in.:

- proponowane tereny budownictwa mieszkaniowego i tereny usług we wsi Chrzypsko Wielkie

- proponowane tereny budownictwa rekreacyjnego we wsi Chrzypsko Małe, Mylin

2. Zapewnienie możliwości dostawy energii elektrycznej dla potencjalnych inwestycji produkcyjnych na terenie gminy.

7.4.6. Telekomunikacja:

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy są wyposażone w sieć telefoniczną. Centrala telefoniczna zlokalizowana jest we wsi Chrzypsko Wielkie. Liczba abonentów telefonicznych wyniosła w 2001 r. 463. Dostępność telefonów określana na 1000 mieszkańców wyniosła 147,2 i jest niska w stosunku do średniej powiatu międzychodzkiego, która wynosi 191,8. Telekomunikacja stacjonarna jest systematycznie uzupełnianie telefonią

⁷Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

komórkową. W chwili obecnej na terenie gminy zlokalizowane są 2 stacje bazowe sieci telefonii komórkowej.

Doświadczenia ostatnich lat (głównie powódź z 1997 roku.) narzuciły jako kierunek działań tworzenie i rozwój nowoczesnego systemu telekomunikacyjnego gminy w oparciu zarówno o telefonię kablową jak i komórkową GSM. Istniejący system kablowy w gminie zapewnia pełną dostępność dla mieszkańców. Rozwój telefonii komórkowej GSM nie będzie wymagać ze strony gminy nakładów finansowych, lecz współpracy z operatorami tej sieci w zakresie:

- Budowy nowych stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gmin,
- Koordynacji i dostosowania planów rozwoju i modernizacji sieci do potrzeb lokalnych,
- Zapewnienie techniczną możliwość z szybkiego korzystania z INTERNET na terenie całej gminy.

7.4.7. Budownictwo i mieszkalnictwo

W gminie dominuje zabudowa zagrodowa, jednorodzinna i letniskowa. Zabudowę wielorodzinną posiadają wsie: Chrzypsko Wielkie, Gnuszyn, Białokosz, Łężce i Charcice. Zabudowa wielorodzinną stanowi 15% wszystkich mieszkań w gminie. Komunalny zasób mieszkaniowy nie jest bogaty i dlatego Komunalny Zakład Budżetowy administruje tylko 50 mieszkań, resztę w budynkach wielorodzinnych, administrują spółdzielnie i spółki mieszkaniowe. Gmina Chrzypsko Wielkie nie posiada zasobów mieszkań socjalnych. Według Rocznika Statystycznego z 2001 roku gmina Chrzypsko Wielkie posiada 855 mieszkań z 3272 izbami. Na 1 mieszkańca przypada 20,4 m² powierzchni użytkowej i od tym względem nasza gmina nie odbiega od standardów powiatowych i regionalnych.

**TABELA PRZEDSTAWIA WARUNKI MIESZKANIOWE GMINY NA TLE
POWIATU I WOJEWODZTWA – 2001 ROK**

Wyszczególnienie	Pow. międzychodzki	Gmina Chrzypsko Wielkie
Ilość mieszkań	10574	860
Ilość izb	39255	3294
Powierzchnia użytkowa /m ² / osobę	19,09	20,40

⁸Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Mieszkania oddane do użytku w 2001 roku.	77	5
--	----	---

W ostatnich latach, tak jak i w całym kraju w budownictwie mieszkaniowym zaznacza się zastój, chociaż w IV kwartale 2004 – oddano 4 budynki mieszkalne, w I kwartale 2005 roku – 5 budynków mieszkalnych, a w II kwartale 2005 roku oddano do użytku 7 obiektów budowlanych – z tego 4, to budynki mieszkalne. W stosunku do poprzednich lat jest, to znaczny postęp, gdyż a całym 2001 roku oddano do użytku tylko 5 budynków.

Starzejące się zasoby mieszkaniowe przy zahamowaniu budownictwa mieszkaniowego mogą powodować dalszą dekapitalizację substancji mieszkaniowej. Deficyt mieszkań i niski ich przyrost, to główne problemy i ograniczenia rozwoju w tej dziedzinie.

8. Szkolnictwo i wychowanie przedszkolne:

8.1. Szkolnictwo

Obecnie kształcenie dzieci i młodzieży w zakresie podstawowym i gimnazjalnym prowadzone jest w Zespole Szkół w Chrzypsku Wielkim. W skład Zespołu Szkół wchodzi Szkoła Podstawowa w Chrzypsku Wielkim i Gimnazjum. Zespół Szkół nie posiada punktów filialnych, ponieważ nie ma takiej potrzeby. Nauka odbywa się na jedną zmianę, ale w związku z tym Szkoła Podstawowa jest zmuszona do korzystania z dodatkowych pomieszczeń w budynku w Gminnej Bibliotece Publicznej w Chrzypsku Wielkim.

Do Szkoły Podstawowej uczęszcza 230 uczniów, a do Gimnazjum 165. W sumie do Zespołu Szkół uczęszcza 395 uczniów. Aktualnie w Zespole Szkół zatrudnionych jest 34 nauczycieli i 13 pracowników administracyjnych i obsługi. Zespół Szkół aktualnie posiada 18 oddziałów, a w roku przyszłym to jest 2006/2007 będzie posiadał 17 oddziałów. Od paru lat notuje się spadek liczby oddziałów.

Wynika to z liczby urodzeń dzieci w poszczególnych latach. Liczba urodzeń dzieci w latach 1989-2005 na terenie Gminy Chrzypsko Wielkie przedstawia się następująco:

⁹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

¹⁰Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

URODZENIA 1989-2005	
1989	72
1990	61
1991	46
1992	54
1993	55
1994	47
1995	38
1996	45
1997	40
1998	39
1999	41
2000	44
2001	39
2002	43
2003	43
2004	40
2005	25

Analizując liczbę urodzeń od 1989 roku można zauważyć, że oscyluje ona w okolicach liczby 40 urodzeń rocznie, to trzeba przyjąć, że liczba dzieci uczęszczających do Zespołu Szkół w Chrzypsku Wielkim w najbliższym X- leciu nie zmniejszy się i co roku będzie konieczne prowadzenie 18 oddziałów szkolnych. Taka liczba dzieci i oddziałów w Zespole Szkół powoduje, że istniejąca baza oświatowa jest i będzie niewystarczająca. Trzeba tu dodać, że klasy I-III uczą się w budynku adoptowanym na potrzeby szkolnictwa i on nigdy nie spełni standardów budynku szkolnego.

Dlatego, też jest konieczna rozbudowa Zespołu Szkół, którą w najbliższym 10-leciu należy przewidzieć. Dokumentacja techniczna tego przedsięwzięcia jest już gotowa. Problemem są natomiast nakłady finansowe niezbędne na ten cel.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa w Zespole Szkół i zapobieganiu patologiom, niezbędne jest wprowadzenie monitoringu (kamery) całego obiektu szkolnego, gdyż obecnie monitorowane są tylko szatnie, co przyczyniło się do znacznego spadku kradzieży uczniowskiego mienia i przypadków jego dewastacji.

Mając na uwadze rozwój kultury fizycznej uczniów, należy stwierdzić, że istniejąca baza, mająca służyć temu zadaniu „jest niewystarczająca i w przyszłości należy zadbać o budowę „zielonego” boiska sportowego przy Gimnazjum i budowę bądź rozbudowę pełnowymiarowej sali gimnastycznej.

Obecnie na bazie Zespołu Szkół prowadzone jest kształcenie ponadgimnazjalne. Działają tu licea dla dorosłych. Uczęszcza do nich 25 słuchaczy. Zespół Szkół posiada

wystarczającą bazę i zaplecze kadry nauczycielskiej do prowadzenia takiego typu szkolnictwa w przyszłości.

8.2. Wychowanie przedszkolne

W chwili obecnej wychowanie przedszkolne realizowane jest na bazie tylko jednego przedszkola – Przedszkola „U Reksia” w Chrzypsku Wielkim. Uczęszczają do niego 90-93 dzieci z całej gminy. Przedszkole posiada 4 oddziały z tego 2 oddziały realizują nauczanie początkowe, tzw. „zerówki”. W przedszkolu „U Reksia” opiekę nad dziećmi sprawuje 6 nauczycielek: 2 stażystów, oraz 2 osoby personelu pomocniczego.

Trzeba przyznać, że istniejąca baza materialna tej placówki jest szczupła i niewystarczająca. Jeden oddział, tzw. zerówki” cały czas jest zmuszany do korzystania z pomieszczenia w Gminnej Bibliotece Publicznej.

W celu poprawy warunków przebywania dzieci w tej placówce wychowania przedszkolnego w najbliższym czasie należałoby zmodernizować plac zabaw dla dzieci, czyli zgodnie z wytycznymi UE wymienić wszystkie urządzenia drewniane (huśtawki, karuzele, itp.), wyrównać teren placu zabaw i zabezpieczyć istniejące tam studzienki kanalizacyjne tak, by nie stanowiły niebezpieczeństwa dla bawiących się tu dzieci.

Należałoby zmodernizować kuchnię i wygospodarować pomieszczenie obróbkę wstępną i pomieszczenie na ubikację dla personelu. Jest to wieloletnie zalecenie inspektorów Sanepid. Można na ten cel przeznaczyć dotychczasowe pomieszczenie łazienek dla dzieci, ale wówczas biura dyrektorki i intendentki należałoby przenieść na strych, a w dotychczasowych biurach urządzić łazienki i ubikację dla dzieci.

9. Opieka zdrowotna i społeczna:

9.1. Opieka zdrowotna

Większość mieszkańców naszej gminy objęta jest opieką zdrowotną sprawowaną przez lekarzy zatrudnionych w Przychodni „Simed”. Mimo, że w przychodni pracuje 3 lekarzy, nasi mieszkańcy w dalszym ciągu narzekają na brak lekarzy specjalistów i słabą dostępność usług lekarskich w soboty i w niedziele, a także w godzinach popołudniowych i nocnych. Jeden raz w tygodniu istnieje możliwość skorzystania z porad lekarza ginekologa. Praktycznie codziennie można skorzystać z usług gabinetu dentystycznego.

Część mieszkańców gminy tj. z Orla Wielkiego są obsługiwani przez zespół lekarzy pracujących w Ośrodku Zdrowia w Nojewie, a mieszkańcy Białokoszyc są zgłoszeni d lekarzy rodzinnych w Pniewach.

⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

W naszym środowisku pracują również dwie pielęgniarki środowiskowe. W nagłych przypadkach pomocy udziela Pogotowie Ratunkowe w Międzychodzie lub Sierakowie. Poważniejsze przypadki są hospitalizowane w Szpitalu Powiatowym w Międzychodzie.

Mankamentem jest dość duża odległość poszczególnych miejscowości naszej Gminy od Pogotowia Ratunkowego i Szpitala Powiatowego w Międzychodzie, a Pogotowie Ratunkowe w Sierakowie w godzinach nocnych jest mało dostępne.

Oprócz lecznictwa otwartego na terenie naszej Gminy działa Zakład Leczenia półotwartego jest nim Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach.

9.2. Opieka społeczna

Opiekę społeczną nad wszystkimi mieszkańcami naszej gminy sprawuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim. Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 5 osób wraz z kierownikiem. Ośrodek zajmuje się rozpatrzeniem i analizowaniem potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych jednostek, rodzin i grup społecznych oraz pomocą w ich zaspokajaniu w trudnych sytuacji życiowych.

Pod pojęciem trudnej sytuacji życiowej rozumie się różnorodne typy problemów, a w szczególności:

- Ubóstwa
- Bezdomności
- Potrzeby ochrony macierzyństwa
- Bezrobocia
- Niepełnosprawności
- Długotrwałej choroby
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych
- Alkoholizm i narkomanii
- Długotrwałej choroby

¹¹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

- Bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach nie pełnych i wielodzietnych
- Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- Klęski żywiołowej lub ekologicznej

Ośrodek Pomocy Społecznej dla potrzebujących udziela się pomocy w postaci pieniężnej i w naturze. W 2004 roku z różnych form pomocy społecznej skorzystały 253 rodziny, a wyłącznie z pracy socjalnej (porady prawne, pomoc w załatwieniu różnych spraw) – 68 rodzin

OPS wypłaca zasiłki jednorazowe i okresowe, a zgodnie z nowymi przepisami od 1.05.2004 roku wypłaca również zasiłki dla rodzinne! W 2004 roku wypłacono 3093 zasiłki rodzinne, oraz 43 świadczenia opiekuńcze. W 2004 opłacono gorące posiłki dla 90 dzieci uczęszczających do Zespołu Szkół. Opłacono też 7 osób sprawujących opiekę nad 7 osobami chorymi – samotnymi. W 2004 roku wypłacono też zaległą pomoc dla rolników poszkodowanych w 2003 roku przez klęskę suszy. Liczną grupę beneficjentów OPS stanowią osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku i stanowią one aż 52% wszystkich odbiorców.

Nadal obserwuje się dalsze ubożenie społeczeństwa naszej gminy, a tym samym wzrost zadań i oczekiwań w stosunku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej działa Środowiskowy Dom Samopomocy, sprawujący opiekę nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. W Środowiskowym Domu Samopomocy zatrudnionych jest 14 osób wraz z kierownikiem, opiekunami i kadra pomocniczą.

Środowiskowy Dom Samopomocy poprzez różnorakie zajęcia i terapie przygotowuje swoich podopiecznych do w miarę normalnego samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Cele swe realizuje poprzez;

- Prowadzenie terapii grupowych i indywidualnych
- Utworzenie grup wsparcia
- Prowadzenie działalności kulturalno- oświatowej

¹²Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Ponadto Dom musi w miarę potrzeby zapewnić swoim podopiecznym:

- a) Miejsca zamieszkania wyposażone w niezbędny sprzęt i środki utrzymania higieny osobistej
- b) Wyżywienie, w tym dietetycznego
- c) Specjalistycznej opieki lekarskiej (psychiatrycznej)
- d) Zabiegów, usprawnienia leczniczego oraz leków i środków opatrunkowych na zlecenie lekarza
- e) Uczestnictwa w terapii zajęciowej ze szczególnym uwzględnieniem zajęć rozwijających umiejętności samodzielnego życia
- f) Możliwość samodzielnego wykonywania czynności życiowych
- g) Dostęp do zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacji
- h) Wsparcia finansowego dla osób nieposiadających żadnych dochodów własnych

Dom zapewnia rehabilitację społeczną, której celem nadrzędnym jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi umożliwienie pełnienia swoim podopiecznym różnorodnych ról społecznych. W środowiskowym Domu Samopomocy Społecznej może przebywać jednorazowo maksymalnie 40 pensjonariuszy, ale tylko 15 osób może tu mieszkać całodobowo.

Dom świadczy usługi ponad lokalne i w pełni jest finansowany z zadań zleconych przez Wojewodę.

Oprócz Środowiskowego Domu Samopomocy, który działa w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej, na terenie Gminy działa w Łęczeczkach Dom Pomocy Społecznej, opiekujący się przede wszystkim ludźmi starszymi, który świadczy swoje usługi na szerszą skalę.

Oprócz organizacji rządowych i samorządowych na naszym terenie działa organizacja pozarządowa

- **Fundacja /Sportów Różnych Osób Niepełnosprawnych i Pełnosprawnych „Razem – Niezależni”**. Celem fundacji jest:

- a) Tworzenie rozwiązań gwarantujących jak najpełniejszą i rzeczywistą integrację osób niepełnosprawnych z resztą społeczeństwa i umożliwiających racjonalne i efektywne rozwiązanie problemów wynikających z niepełnosprawności

¹³Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

- b) Aktywne propagowanie problemów osób niepełnosprawnych wśród reszty społeczeństwa
- c) Rozbudzenie poprzez działania sportowe własnej aktywności osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych
- d) Integracja społeczna i zdrowotna niepełnosprawnych i pełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem działań sportowych
- e) Objęcie swoją działalnością jak największy krąg osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych
- f) Wspieranie uzdolnionej sportowo młodzieży, w szczególności wywodzącej się z terenów wiejskich i małych miasteczek
- g) Aktywne propagowanie sportu wśród osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych
- h) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych oraz pełnosprawnych, w szczególności zamieszkałych na terenach dotkniętych bezrobociem
- i) Organizowanie i sponsorowanie przedsięwzięć, których działalność Fundacja uznaje za pożyteczne dla programowania jej idei
- j) Współpraca z tymi organami w odpowiedzi władzy państwowej, lokalnej, organizacjami społecznymi i ruchami, instytucjami naukowymi, środkami masowego przekazu, a także osobami prawnymi i fizycznymi, których działalność wiąże się z działalnością statutową Fundacji.

Omawiając problemy opieki społecznej na terenie gminy należy wspomnieć tu również o Kole Gminnym Krajowego Związku Rencistów Emerytów oraz Kole Gminnym Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, które w miarę własnych możliwości udzielają pomocy swoim członkom.

Pomoc ubogim świadczy również Parafialny Zespół „Caritas” jest to głównie pomoc rzeczowa.. Pomoc udzielaną przez wszystkie instytucje i organizacje byłaby pełniejsza, gdyby one zagospodarowały większymi funduszami i wtedy potrzeby ludzi potrzebujących byłyby w pełni zaspokojone.

10. Kultura, kultura fizyczna, sport i rekreacja

10.1. Kultura:

Wiodącą rolę placówki kulturalnej w gminie Chrzypsko Wielkie spełnia **Gminna Biblioteka Publiczna** z poszerzoną działalnością kulturalną. Jest to placówka publiczna, w

¹⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

której oprócz działalności typowej dla biblioteki musi być prowadzona również działalność kulturalna, właściwa dla domów kultury.

Na koniec 2004 roku Gminna Biblioteka Publiczna posiadała 15442 książki. Zarejestrowanych było 512 czytelników. W ciągu 2004 r. dokonano 10237 wypożyczeń. W 2004 roku zakupiono 314 książek i prowadzono prenumeratę 8 czasopism. Gminna Biblioteka Publiczna posiada 2 punkty biblioteczne, w których zarejestrowanych było 95 czytelników i dokonano 1220 wypożyczeń. Gminna Biblioteka Publiczna pełni rolę biblioteki regionalnej i gromadzi wszelkie dostępne informacje o regionie tj. wycinki z gazet, protokoły z sesji Rady Gminy, a także udziela informacji o charakterze lokalnym tj. o godzinach otwarcia Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia, Rozkład Jazdy autobusów PKS i przewoźników szkolnych i imprezach kulturalnych we własnej gminie i gminach sąsiedzkich.

W zakresie podstawowym Biblioteka pełni funkcję wypożyczalni, czytelni książek i czasopism oraz informatorium naukowego i dokumentacyjnego zakresie gminy. W miarę możliwości prowadzona jest też działalność promocyjna książki i czytelnictwo (spotkania autorskie, konkursy, lekcje biblioteczne).

Z imprez o charakterze kulturalnym, organizowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną należy wymienić organizację masowych imprez okolicznościowych z okazji Dni Wędzonej Sielawy i Gminnych Dożynek, z okazji Majówek lub z racji „Pożegnania Lata”. Co roku Gminna Biblioteka Publiczna aktywnie włącza się w organizowanie Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Często odbywają się dyskoteki, w których licznie uczestniczy młodzież, ale odbywające się także plenery malarskie, spotkania poetycko-malarskie, imprezy z okazji Dnia Kobiet, Dnia Seniora, oraz innych licznych świąt i uroczystości.

Gminna Biblioteka Publiczna współpracuje z Zespołem Szkół, Przedszkolem u „Reksia” i Kołem Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, a także z Fundacją Sportów Różnych, oraz wszystkimi chętnymi do współpracy z ta instytucją.

10.2. Kultura fizyczna, sport i rekreacja

Gmina Chrzypsko Wielkie nie ma bogatej bazy materialnej do uprawianie wyspecjalizowanych sportów, chociaż prawie w każdej wsi istnieją boiska, czy też place do

¹⁵Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

gry w piłkę nożną i inne proste gry ruchowe, Na terenie Gminy nie ma boiska z prawdziwego zdarzenia, czy też stadionu z profesjonalną płytą do gry w piłkę nożną i z bieżniami, oraz innymi urządzeniami do uprawiania dyscyplin lekkoatletycznych. Przy Zespole Szkół istnieje sala gimnastyczna z niepełnowymiarowym boiskiem do gry w piłkę siatkową a w Chrzypsku Wielkim zaczęto budować boisko do piłki nożnej i ręcznej.

W przyszłości trzeba będzie dobudować bieżnie, skocznie i inne proste urządzenia do uprawiania lekkoatletyki, oraz budynek socjalny, by zawodnicy mieli gdzie się przebrać i umyć. **W Charcicach przy ZLU** istnieje kort tenisowy o nawierzchni ceglanej, w **„Posnani” w Łęczeczkach** boisko o nawierzchni asfaltowej do gry w piłkę ręczną i w razie potrzeby może służyć za kort tenisowy.

W Łęczeczkach w „Posnani” istnieje profesjonalny klub sportowy wraz z zapleczem, do uprawiania dyscyplin wioślarskich, ale jego działalność nie znajduje aktualnie przełożenia na miejscowe środowisko sportowe.

Mimo ubogiej bazy materialnej do uprawiania sportów, na terenie gminy działa prężnie kilka organizacji sportowych skupiających liczne grono sportowców i miejscowych działaczy. Najbardziej widoczną organizacją sportową w środowisku wiejskim są Ludowe Zespoły Sportowe. Skupiają one ok. 40 członków, ale w imprezach organizowanych przez LZS, we współpracy z UKS „Orbita” (UKS = Uczniowski Klub Sportowy), bierze udział szerokie grono sportowców.

LZS zajmują się organizacją następujących imprez sportowych i masowych:

1. Gminna Legia Piłki Nożnej „szóstek”
2. Powiatowy Turniej Piłki Siatkowej dla kobiet
3. Mistrzostwa gminy w tenisie stołowym
4. Zimowa Spartakiada Młodzieży

¹⁶Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

¹⁷Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

5. Turniej Koszykówki o Puchar UKS „Orbita”
6. Mistrzostwa Gminy w Halowej Piłce Nożnej (w oparciu o halę w Biezdrowie)
7. Halowy Turniej Piłki Nożnej Oldbojów (też w oparciu o halę w Biezdrowie)
8. Turniej Piłki Nożnej dla chłopców
9. Powiatowy Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn oraz wiele zawodów sportowych z okazji różnych imprez masowych („Dni Wędzonej Sielawy”, Dożynki Gminne, Sportowe zakończenie lata, itp.)

Dużo imprez sportowych Rada Gminy LZS organizuje z UKS „Orbita”, liczącym ok 50 osób (min. jest to turniej koszykówki o Puchar Prezesa UKS, Dzień Sportu Szkolnego, Trójmecz Piłki Nożnej Nauczyciele – Rodzie – Uczniowie, a także zawody sportowe z okazji imprez masowych (Plażowy Turniej Piłki Siatkowej na plaży w Chrzypsku Wielkim – z okazji „Dni Wędzonej Sielawy”). Obie organizacje bardzo ściśle ze sobą współpracują i przy organizacji poszczególnych imprez i na co dzień z racji wspólnych treningów.

Oprócz LZS i UKS „Orbita” przy Zespole Szkół w działa Szkolny Klub Sportowy „Wielkopolska” skupiający głównie uczniów Szkoły Podstawowej w Chrzypsku Wielkim, zajmują się organizacją imprez sportowych dla młodzieży Szkolnej Zespołu Szkół.

Specyficzną organizacją zajmującą się organizowaniem imprez sportowych jest Fundacja Sportów Różnych Osób Niepełnosprawnych i Pełnosprawnych „Razem Niezależni”. Jednym z głównych celów Fundacji jest integracja społeczna i zdrowotna niepełnosprawnych i pełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań sportowych, aktywne propagowanie sportu wśród osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych wspieranie uwzględnionej sportowo młodzieży w szczególności wywodzącej się z terenów wiejskich.

Fundacja Sportów Różnych i „Razem – Niezależni” jest organizacją o charakterze regionalnym i ponad regionalnym. Dlatego też skupia się członków z różnych środowisk.

W ramach Fundacji działają następujące sekcje, w których uczestniczy młodzież i dorośli niepełnosprawni i pełnosprawni z naszej gminy:

1. Kick – boxing
2. Rugby na wózkach
3. Nurkowanie

W związku z tym, że zaplecze do wypożyczania specjalistycznych sportów na terenie gminy jest ubogie tylko sekcja Kick- boxingu korzysta do treningów z miejscowej sali gimnastycznej przy Zespole Szkół, natomiast pozostałe sekcje są zmuszone do korzystania z obiektów specjalistycznych w Poznaniu.

Omawiając sport i rekreację należy wspomnieć o silnej sekcji brydża sportowego działającego przy **Klubie Abstynenta „Krokus” w Charcicach**, której członkami są mieszkańcy naszej gminy. Klub Abstynenta „Krokus” jest również współorganizatorem Rajdu Klonowego Liścia, w którym uczestniczą licznie organizacje abstyntenckie z całej Polski. Wszystkie wyżej wspomniane organizacje czynnie uczestniczą przy organizacji „Dni Wędzonej Sielawy”, które corocznie są organizowane w lipcu i urozmaicają swoimi zawodami to święto, a LZS i UKS „Orbita” uświetniają swoimi zawodami wszystkie inne imprezy odbywające się na terenie gminy.

11.0. Administracja i bezpieczeństwo publiczne

Obsługą administracyjną gminy w zakresie wynikającym z przepisów ustawy o samorządzie terytorialnym zapewnia Urząd Gminy w Chrzypsku Wielkim.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Komisariat Policji w Sierakowie, podległy Komendzie Powiatowej w Międzychodzie. Pod komisariat Policji w Sierakowie podlega Posterunek Policji w Kwilczu i dzielnicowi z tego Posterunku czuwają bezpośrednio nad naszym bezpieczeństwem.

Chrzypsko wielkie nie jest uznawane za gminę nie bezpieczna i wśród mieszkańców gminy panuje duże poczucie bezpieczeństwa. Corocznie funkcjonariusze Posterunku Policji w Kwilczu notują po kilkanaście zdarzeń, ale nie SA to przestępstwa przeciwko życiu, natomiast większość z nich wiąże się z zaborem mienia lub z włamaniami i zaborem minia. Niepokojące jest natomiast to, że w tych zdarzeniach notuje się duży udział nieletnich.

Ochroną przeciwpożarową w gminie zajmują się jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, których działa 10. OSP jest największą organizacją społeczną na naszym terenie i liczy ok. 500 członków aktywnych i ok. 200 członków wspierających. Wszystkie jednostki OSP posiadają swoje motopompy – w sumie 19 sztuk. Niektóre jednostki posiadają wozy bojowe, których jest 8. Wiodącą rolę wśród jednostek OSP odgrywa jednostka z Chrzypka Wielkiego, która wraz ze swoimi 2 wozami gaśniczymi należy do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Jest też ona najlepiej wyposażona w sprzęt, chociaż i ona ma braki w wyposażeniu. Większość sprzętu będąca w posiadaniu jednostek OSP jest przestarzała i wymaga wymiany i uzupełnienia. W razie potrzeby działania miejscowych jednostek OSP wspomagana specjalistyczna jednostka Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w

¹⁹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Międzychodzie. Ona też koordynuje pod kątem fachowym działalność terenowych jednostek OSP.

11. Analiza SWOT

Analizy i uzgodnienia objęły następujące dziedziny:

- gospodarczą,**
- społeczną,**
- ekologiczną,**
- techniczną.**

**Wersja przedstawiona poniżej uzyskała ostateczną aprobatę
wszystkich uczestników Komisji Zadaniowej d/s PRL**

DZIEDZINA GOSPODARCZA	
<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>

<p>Korzystna struktura agrarna - gospodarstwa rolne średniej wielkości.</p> <p>Duża powierzchnia akwenów wodnych.</p> <p>Korzystne warunki naturalne dla turystyki i wypoczynku – rozwinięta sieć hydrograficzna, urozmaicona rzeźbą terenu, lasy oraz ciekawe obiekty kulturalne.</p> <p>Duża ilość obiektów turystycznych.</p> <p>Wysoki poziom kultury rolnej.</p> <p>Wysoka wydajność w produkcji rolniczej.</p> <p>Wysoki poziom produkcji trzody chlewnej.</p> <p>Wysoka jakość produkowanych surowców rolniczych.</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć handlowa (sklepy).</p> <p>Możliwość rozwoju przemysłu drzewnego.</p> <p>Unikatowe w skali regionu zespoły zabytkowe.</p> <p>Pracowitość mieszkańców.</p> <p>Tania siła robocza.</p> <p>Duży popyt na działki rekreacyjne i budowlane.</p> <p>Różnorodność typów krajobrazu kulturalnego.</p> <p>Atrakcyjne architektoniczne nowe obiekty mieszkalne zlokalizowane głównie w pobliżu Jeziora Chrzypskiego i Wielkiego.</p> <p>Warunki mieszkaniowe w gminie wg podstawowych wskaźników – takie same jak w powiecie i województwie.</p> <p>Na terenie gminy brak budynków i gospodarstw opuszczonych.</p>	<p>Niekorzystne położenie gminy dla rozwoju działalności gospodarczej, daleko od ważnych szlaków komunikacyjnych.</p> <p>Brak przemysłu i drobnej wytwórczości.</p> <p>Brak środków finansowych na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków we wszystkich wsiach oprócz Chrzypska Wielkiego.</p> <p>Niedostateczne środki finansowe.</p> <p>Brak inwestorów.</p> <p>Brak przemysłu rolno-spożywczego i przetwórstwa płodów rolnych.</p> <p>Mała liczba podmiotów gospodarczych.</p> <p>Słabe wykorzystanie użytków zielonych w chowie bydła.</p> <p>Słabo rozwinięta agroturystyka.</p> <p>Duże koszty zewnętrzne małych zakładów rzemieślniczych.</p> <p>Brak przechowalni i chłodni.</p> <p>Brak zorganizowanego zbytu płodów rolnych.</p> <p>Zbyt mała ilość grup producenckich (są tylko 2 grupy).</p> <p>Brak grup producenckich rolników.</p> <p>Mało intensywna gospodarka rybacka.</p> <p>Zły stan niektórych obiektów zabytkowych.</p> <p>Występująca dezintegracja przestrzenna różnych form zabudowy.</p> <p>Zły stan techniczny wiek budynków mieszkalnych i całych gospodarstw</p> <p>Niskie wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca na inwestycje.</p>
--	--

DZIEDZINA GOSPODARCZA	
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>

²¹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

<p>Rozwój przetwórstwa, które spowoduje łatwiejszą sprzedaż płodów rolnych.</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości – spadek bezrobocia.</p> <p>Tworzenie małych i średnich firm.</p> <p>Przeznaczanie przez rodziny miast coraz większej części budżetu na rekreację.</p> <p>Rozwój rolnictwa- średnie warunki glebowe mu sprzyjają.</p> <p>Rozwój turystyki i agroturystyki.</p> <p>Produkcja żywności ekologicznej.</p> <p>Tworzenie grup producenckich.</p> <p>Rozwój przetwórstwa drewna</p> <p>Wzrost zainteresowania Wielkopolan walorami turystycznymi gminy.</p> <p>Promocja gminy.</p> <p>Możliwość pozyskiwania kruszywa naturalnego.</p> <p>Położenie w strefie poszukiwań ropy naftowej.</p> <p>Istniejące potencjalnie możliwości wykorzystania historycznych zasobów dla rozwoju nowych funkcji.</p>	<p>Brak środków finansowych na rozbudowę infrastruktury technicznej.</p> <p>Gmina w całości w strefie chronionego krajobrazu.</p> <p>Zła koniunktura w rolnictwie.</p> <p>Niestabilna polityka rolna państwa. Brak zbytu na wytworzone produkty rolne.</p> <p>Brak środków finansowych na rozszerzenie działalności gospodarczej.</p> <p>Import surowców rolnych i żywności.</p> <p>Ograniczone zdolności kredytowe gminy w najbliższych latach.</p> <p>Niski udział dochodów własnych może być przeszkodą w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych.</p>
--	--

DZIEDZINA SPOŁECZNA	
<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
Więzi lokalne.	Wysoki poziom bezrobocia.

⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie
23

<p>Przywiązanie mieszkańców do ziemi i środowiska.</p> <p>Dobra kadra pedagogiczna.</p> <p>Nowoczesny budynek służby zdrowia. Zakład leczenia uzależnień, Dobra baza opieki społecznej (SDPS i DPS).</p> <p>Gmina bezpieczna - wysokie poczucie bezpieczeństwa.</p> <p>Mało widoczne zjawiska patologii społecznej.</p> <p>Duża ilość obiektów kulturalnych na wsiach.</p>	<p>Brak rynku pracy.</p> <p>Brak kadry lekarskiej i pomocniczego personelu medycznego i brak konkurencji.</p> <p>Niezadawalający poziom opieki zdrowotnej.</p> <p>Niepełne wykorzystanie możliwości Gminnej Biblioteki Publicznej.</p> <p>Mały stopień wykorzystania pod kątem kulturalnym licznych świetlic wiejskich.</p> <p>Brak obiektów kultury na wsiach.</p> <p>Brak środków na rozwój kultury.</p> <p>Bardzo ograniczony dostęp młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych.</p> <p>Brak budynku gimnazjalnego.</p> <p>Brak środków finansowych na budowę samodzielnego budynku gimnazjum.</p> <p>Niski poziom wykształcenia wśród mieszkańców średniego i starszego pokolenia.</p> <p>Trudność w komunikacyjnym dotarciu do szkół średnich.</p>
--	--

DZIEDZINA SPOŁECZNA	
Szanse	Zagrożenia
<p>Rozwój opieki zdrowotnej,</p> <p>Stworzenie dobrych warunków kulturalno — oświatowe - społecznych będących alternatywą dla</p>	<p>Duże bezrobocie.</p>

²⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

<p>młodzieży.</p> <p>Organizowanie kursów na bazie Zespołu Szkół.</p> <p>Dobra miejscowa kadra pedagogiczna.</p> <p>Dobra baza dydaktyczna szkół - pracowni.</p> <p>Rozwój działalności gospodarczej i likwidowanie bezrobocia.</p> <p>Aktywizacja kulturalna organizacji wiejskich</p> <p>Rozbudowa bazy sportowej.</p> <p>Większa aktywność młodzieży.</p>	<p>Ubożenie społeczeństwa.</p> <p>Deprecjacja absolwentów szkół nie znajdujących zatrudnienia.</p> <p>Brak awansu społecznego dla środowiska wiejskiego.</p> <p>Starzenie się społeczeństwa w wyniku niskiego przyrostu naturalnego.</p> <p>Brak środków finansowych na działalność kulturalną i sportową.</p> <p>Trudności finansowe rodzin uniemożliwiające kształcenie młodzieży w szkołach wyższych i średnich.</p>
--	---

DZIEDZINA EKOLOGICZNA	
<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
<p>Cała gmina znajduje się na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego i</p> <p>Bogate środowisko przyrodnicze - duża różnorodność roślin i zwierząt.</p>	<p>Brak oczyszczalni ścieków na wsiach.</p> <p>Brak kanalizacji w poszczególnych wsiach, oprócz Chrzypiska Wielkiego.</p> <p>Duża koncentracja trzody chlewnej.</p>

²⁵Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

<p>Dobra jakość i klasa czystości wód. Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska.</p> <p>Utrzymanie lasów w ręku Skarbu Państwa.</p> <p>Czyste powietrze.</p> <p>Możliwość prowadzenia zalesień na gruntach V i VI klasy.</p> <p>Walory krajobrazowe i korzystne uwarunkowania naturalne.</p> <p>Oczyszczalnia ścieków w Chrzypsku Wielkim i sieć kanalizacyjna w Chrzypsku Wielkim.</p> <p>Między gminne wysypisko śmieci w Mnichach.</p>	<p>Brak zakładu utylizacji odpadów.</p> <p>Zbyt niski poziom bieżących zalesień gruntów klas V i VI.</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna.</p> <p>Stosunkowo słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne.</p> <p>Zaśmiecanie terenu przez turystów.</p> <p>Niska świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów.</p> <p>Słaba ekologiczna świadomość społeczeństwa.</p>
--	---

DZIEDZINA EKOLOGICZNA	
<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
<p>Rozwój zorganizowanej sieci turystycznej i agroturystycznej.</p> <p>Dbłość o czyste i zdrowe środowisko.</p>	<p>Brak środków finansowych na budowę kanalizacji, oczyszczalni ścieków w poszczególnych wsiach.</p> <p>Rozwój turystyki bez odpowiedniej infrastruktury technicznej.</p>

²⁶Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

<p>Szeroka informacja o znaczeniu środowiska naturalnego.</p> <p>Edukacja ekologiczna.</p> <p>Pozyskanie środków finansowych z zewnątrz na sanitację wsi.</p> <p>Poprawa estetyki całej gminy.</p> <p>Nowe technologie budowy indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków.</p> <p>Niewykorzystane źródła pozyskiwania energii.</p> <p>Gazyfikacja gminy.</p> <p>Współpraca z innymi gminami.</p> <p>Występowanie wód mineralnych termalnych typu chlorkowo- wapniowego w utworach jurajskich o temp. 30-40° C.</p> <p>Położenie w obrębie trzeciorzędowego Subzbiornika Jezioro Bytyńskie – Wronki -Trzciel (GZWP – 146) istotnego dla obecnego i pergoektywicznego zaopatrzenia w wodę.</p>	<p>Zbyt mała ilość kontenerów na śmieci w miejscach szczególnie odwiedzanych przez turystów.</p> <p>Brak motywacji ekonomicznych dla działań proekologicznych.</p> <p>Składowanie śmieci na „dzikich wysypiskach”</p> <p>Zmniejszanie walorów estetycznych i przyrodniczych gminy powodowane przez zaśmiecanie.</p> <p>Nie całkowicie zakończona rekultywacja wysypiska w Łęczach.</p> <p>Wyrobiska poeksploatacyjne traktowane jako dzikie wysypiska.</p> <p>Wzrost zanieczyszczenia wśród spowodowane m.in. brakiem kanalizacji sanitarnych oraz spływami powierzchniowymi wód z pól.</p>
--	---

DZIEDZINA TECHNICZNA	
<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>

<p>Dobry poziom telefonizacji Chrzypka Wielkiego.</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa na wsiach</p> <p>Główna nitka gazociągu przechodzi przez gminę.</p> <p>Istniejąca, ale nie wykorzystywana linia kolejowa.</p> <p>Połączenia telekomunikacyjne oparte na światłowodach (teoretycznie nieograniczona możliwość połączeń).</p> <p>Budowa oczyszczalni ścieków w Chrzypku Wielkim.</p>	<p>Brak sieci gazowej i kanalizacyjnej we wszystkich wsiach oprócz Chrzypka Wielkiego.</p> <p>Brak kanalizacji sanitarnej we wszystkich wsiach oprócz Chrzypka Wielkiego.</p> <p>Brak oczyszczalni ścieków we wszystkich wsiach z wyjątkiem Chrzypka Wielkiego.</p> <p>Zbyt niskie parametry dróg.</p> <p>Zły stan techniczny dróg, szczególnie dróg gminnych.</p> <p>Słabo rozwinięta sieć telefonii stacjonarnej uniemożliwia bezproblemowe korzystanie z INTERNET-u.</p> <p>Niski wskaźnik telefonizacji wsi.</p> <p>Brak kotłowni ekologicznych.</p> <p>Konieczność wywożenia śmieci poza teren gminy (cała gmina leży na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego).</p> <p>Brak chodników.</p> <p>Słabo rozbudowana infrastruktura dla turystyki i rekreacji.</p> <p>Część sieci wodociągowej zbudowana z rur azbestowych.</p> <p>Sieć wodociągowa wraz z stacjami w złym obecnie stanie technicznym.</p> <p>Zła komunikacja środkami publicznymi z większymi ośrodkami miejskimi i miejscowościami wewnątrz gminy.</p> <p>Występują deficyty w dostawie energii elektrycznej.</p> <p>Brak nawierzchni utwardzonej na dużej części dróg gminnych.</p> <p>Słaba nawierzchnia dróg dojazdowych do pól.</p>
--	--

DZIEDZINA TECHNICZNA

<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
<p>Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy unijnych</p> <p>Możliwość zaopatrzenia mieszkańców w gaz.</p> <p>Stację przekaźnikowych telefonii komórkowej.</p> <p>Dostosowanie stref telekomunikacyjnych do podziału administracyjnego.</p> <p>Wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii.</p> <p>Ustanowienie preferencji w przydziale publicznych środków finansowych dla gmin wiejskich.</p> <p>Tradycyjnie wykształcony układ ciążen komunikacyjnych do Pniew, Sierakowa i Szamotuł.</p> <p>Przebieg drogi wojewódzkiej nr 186 prze środek gminy .</p> <p>Dobre powiązania zewnętrzne poprzez sieć dróg powiatowych.</p>	<p>Brak środków budżetowych gminy na rozbudowę i remonty infrastruktury, a w szczególności na drogownictwo.</p> <p>Bardzo niskie środki własne mieszkańców gminy na inwestycje infrastrukturalne.</p> <p>Brak dogodnych połączeń komunikacyjnych gminy.</p> <p>Przebieg dróg przez „centra” ośrodków osadniczych, przez co drogi stają się ulicami.</p> <p>Brak środków na likwidację zagrożeń.</p> <p>Zamortyzowana powyżej 50 % sieć wodociągowa.</p> <p>Brak nowych ujęć wody i przestarzałe stacje uzdatniania.</p>

12. Identyfikacja problemów wynikających z analizy SWOT

DZIEDZINA GOSDPODARCZA:

5

29

³⁰Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

1. Położenie w obszarach peryferyjnych województwa i z dala od ważnych szlaków komunikacyjnych jest nie korzystna dla rozwoju działalności gospodarczej.
2. Brak przemysłu i drobnej wytwórczości
3. Brak inwestorów z zewnątrz i mała ilość inwestorów miejscowych
4. Brak przemysłu rolno- spożywczego i przetwórstwa płodów rolnych, brak przechowalni i chłodni
5. Słabo rozwinięta agroturystyka i skromna oferta ze strony gospodarstw agroturystycznych
6. Zbyt mała ilość grup producenckich rolników i brak zorganizowanego zbytu płodów rolnych
7. Mało intensywna gospodarka rybacka
8. Zły stan niektórych obiektów zabytkowych
9. Zły stan techniczny wielu budynków mieszkalnych i całych gospodarstw
10. Brak mieszkań socjalnych
11. Niskie wydatki inwestycyjne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
12. Ograniczone zdolności kredytowe gminy w najbliższych latach, przy niskich udziale dochodów własnych może być przeszkodą w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych
13. Brak środków finansowych na rozbudowę Zespołu Szkół
14. Brak środków odpowiednich na rozwój kultury
15. Niska opłacalność produkcji

DZIEDZINA SPOŁECZNA :

1. Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród ludzi młodych, młodych niskim wykształceniem i stażem pracy, skutecznie uniemożliwiający realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa.
2. Zapewnienie właściwej opieki osobom samotnym, w podeszłym wieku i niepełnosprawnym.
3. Dyskusje opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności
4. Choroba alkoholowa jest jednym z problemów społecznych na terenie gminy, stając się przyczyną szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczając wydolność rodzin dotkniętych tym problemem.
5. Właściwa ocena możliwości lokalnego systemu pomocy społecznej i jego rozwój zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi
6. Brak odpowiedniej bazy oświatowo – dydaktycznej uniemożliwiająca właściwe warunki do nauczania dzieci szkolnych i młodzieży gimnazjalnej.
7. Ograniczony dostęp młodzieży wiejskiej do szkół ponadgimnazjalnych ze względów ekonomicznych i trudności w komunikacyjnym dotarciu do szkół średnich.
8. Niepełne wykorzystanie Gminnej Biblioteki Publicznej i świetlic wiejskich.
9. Niezadawalający poziom opieki zdrowotnej.
10. Brak obiektów o charakterze ogólnogminnym.

C)**DZIEDZINA EKOLOGICZNA:**

1. Wyrobiska poeksploatacyjne często jako nielegalne (tzw. „dzikie”) wysypiska śmieci.
2. Brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnych w wsiach (oprócz Chrzypiska Wielkiego).
3. Brak środków finansowych na ten cel.
4. Zbyt mała ilość kontenerów na śmieci w miejscach szczególnie odwiedzanych przez turystów.
5. Rozwój turystyki bez odpowiedniej infrastruktury technicznej.
6. Niecałkowicie zakończona rekultywacja wysypiska śmieci w Łęczkach.
7. Brak motywacji ekonomicznych dla działań proekologicznych.
8. Wzrost zanieczyszczenia wód spowodowany zanieczyszczeniami komunalnymi i spływami wód powierzchniowych z pól.
9. Zbyt mała ilość punktów i pojemników na selektywną zbiórkę śmieci.
10. Niski poziom lesistości gminy i słaby poziom zalesień gruntów mało przydatnych rolniczo.
11. Słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne.
12. Brak kotłowni ekologicznych i niedostateczna wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
13. Mała ilość przydatnych oczyszczalni ścieków

D)**INFRASTRUKTURA:**

³⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

³⁵Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

1. Brak na terenie gminy sieci gazowej.
2. Brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnych we wszystkich wsiach oprócz Chrzypka Wielkiego.
3. Zbyt niskie parametry dróg wojewódzkich i powiatowych, zły stan techniczny szczególnie dróg gminnych, słaba nawierzchnia dróg dojazdowych do pól.
4. Brak nowych ujęć wody mocno zużyta sieć wodociągowa (pow. 50%), przestarzałe i mało wydajne stacje uzdatniania wody.
5. Brak chodników lub słaby ich stan techniczny przy drogach przebiegających przez miejscowości.
6. Duża ilość świetlic wiejskich i strażnic OSP wymagających remontu.
7. Brak ulic i chodników nowo wybudowanym osiedli w Chrzypku Wielkim.
8. Techniczne problemy przy korzystaniu z szybkich połączeń „INTERNET”

13. Zadania polegające na poprawie sytuacji w Gminie Chrzypko Wielkie

13.1.Zmiany w strukturze gospodarczej gminy, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Do najważniejszych zadań w tym obszarze zalicza się przede wszystkim utrzymanie priorytetowej roli rolnictwa , jako ważnego czynnika rozwoju naszej Gminy. Oznacza to, następujące zadania:

1. Dostarczenie rolnikom wiedzy na temat funduszy unijnych pomagających im w dostosowaniu swoich gospodarstw do wymagań unijnych, a zarazem pozwalających zwiększać konkurencyjność naszego rolnictwa w zderzeniu z gospodarstwami unijnymi. Są to fundusze unijne realizowane w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Sektorowego Programu Operacyjnego. Oprócz dostarczania wiedzy na temat tych programów, należy pomóc naszym rolnikom wypełnianiu wniosków o fundusze. W naszym terenie są to przede wszystkim wnioski o dopłaty na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wspieranie gospodarstw niskotowarowych, wspieranie przedsięwzięć rolników środowiskowych i poprawy dobra stanu zwierząt, Inwestycje w gospodarstwach rolnych; Zróżnicowanie działalności rolniczej i obniżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodu. Działania takie władze Gminy podjęły już wspólnie z WODR Poznań w 2005 roku i należy je kontynuować do 2013 roku.
2. Prognozowanie agroturystyki poprzez dostarczanie na ten temat wiedzy w czasie szkoleń rolniczych, dostarczanie dobrych przykładów z własnego terenu, promocja tych gospodarstw na stronie internetowej Urzędu Gminy bądź dla Gminnej Biblioteki Publicznej. Uatrakcyjnianie oferty agroturystycznej przez działania poprawiające atrakcyjność turystyczną całej okolicy (tworzenie ścieżek rowerowych, wytyczanie nowych szlaków turystycznych, lepsze zagospodarowanie turystyczne wybranych miejsc, lepszą ofertę kulturową)
3. Promocja grup producenckich szczególnie w chowie trzody chlewnej i uprawie zbóż, wykorzystując dotychczasowe doświadczenie Grupy Producentów Owoców i Warzyw „TOMAPOL” w Międzychodzie i członków polskiej Spółdzielni Rolników.
4. Propagowanie nowych rodzajów upraw w oparciu o grupy producenckie, a szczególnie zwiększenie areału warzyw (szparagi), sady, rośliny kwiatowe.

³⁷Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

5. W oparciu o lokalne zasoby wodne należy położyć większy nacisk na rozwój gospodarstw rybackich jako alternatywnego źródła dochodów rolników.
6. Zawiązać silniejszą współpracę z partnerskimi gminami we Francji i Niemczech i poprzez wymianę dzieci i młodzieży, a także grup rolników promować naszą Ginę i rolnictwo na tych obszarach.
7. Zwiększyć zainteresowanie rolników produkcją żywności ekologicznej i tworzenia gospodarstw ekologicznych, szczególnie w strefie OSN, gdzie przepisy unijne o prowadzeniu gospodarki rolnej na terenach OSN preferują gospodarstwa ekologiczne.
8. Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów budowlanych w Chrzypsku Wielkim, uzbrojonych w podstawowe media (woda, energia elektryczna, kanalizacja) zarówno dla inwestorów budownictwa mieszkaniowego, ale też i chętnych pragnących rozwijać rzemiosło lub drobną wytwórczość nieuciążliwą dla środowiska i otoczenia, zgodnie z przepisami o Parkach Krajobrazowych.
9. Utworzenie przy Gminnej Bibliotece Publicznej lub przy Urzędzie Gminy(decyzja Rady Gminy) komórki promocyjnej, która będzie się zajmowała aktualną informacją turystyczną i zajmie się szerszą promocją Gminy i jej mieszkańców poprzez prowadzenie aktualnej strony internetowej oraz zadba o odpowiednią reklamę poprzez foldery i duże tablice ogłoszeniowe (reklamowe) w ważnych dla Gminy punktach.
10. Tworzenie warunków dla rozwoju turystyki, a zwłaszcza poprawa stanu technicznego obiektów wypoczynkowych, lepsze zagospodarowanie turystyczne obiektów już

³⁸Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

³⁹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

istniejących (punkt widokowy w Łęczeczkach), poprawa zagospodarowania plaży w Chrzypsku Wielkim, budowa ścieżki rowerowej z Chrzypska Wielkiego do Łęczeczek i ścieżki spacerowej nad jeziorem Chrzypskim w Chrzypsku Wielkim, turystyczne zagospodarowanie otoczenia Strumienia Białokoskiego, wyznaczenie nowych szlaków turystycznych.

13.1. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

1. Rozwój produkcji rolniczej i rybackiej w każdej wsi, zgodnie z lokalnymi predyspozycjami i wymogami ochrony środowiska.
2. We wsiach atrakcyjnych turystycznie rozwój obiektów turystycznych (zespoły domków letniskowych), placów rekreacyjnych (zabaw), plaży.
3. Przeznaczyć gleby słabe i trudne do rolniczego użytkowania (skarpy, duże) pod zalesienie, wykorzystując do tego celu fundusz unijny.
4. Rozwój usług na potrzeby rolnictwa (obsługa techniczna maszyn, specjalistyczne doradztwo, usługi weterynaryjne i sanitarne) w każdej wsi.

13.2. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

13.3.1. Kierunki rozwoju komunikacji

Dla poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy Chrzypsko Wielkie należy przeprowadzić:

- Modernizację drogi wojewódzkiej nr 186
 - Sukcesywną poprawę i modernizację nawierzchni dróg powiatowych i gminnych (utwardzenie nawierzchni gruntowych)
 - Budowę chodników we wszystkich miejscowościach, przez które przechodzą główne drogi publiczne
 - Budowę dróg i chodników na osiedlu w Chrzypsku Wielkim
-
- Założenie oświetlenia ulicznego (wydłużenie) na ulicy Rolnej w Chrzypsku Wielkim (w kierunku cmentarza) i Głównej (w kierunku boiska sportowego), a także w Łęczeczkach przy DPS
 - Uzupełnić i założyć nowe punkty oświetleniowe w Gnuszynie

- Wybudować zatoczkę dla pojazdów przy drodze powiatowej nr 32103 w Łęczeczkach (naprzeciwko sklepu we wsi)
- Poprawę stanu technicznego dróg dojazdowych do zabudowań rolniczych oraz pól poprzez ich równanie pospółką i utwardzenie żwirem, tłuczniem i szlaką, a także odpowiednie profilowanie (dotyczy wszystkich miejscowości w gminie)
- Naprawę mostku i barierek we wsi Ryżyn na drodze wojewódzkiej nr 133
- Naprawę mostku na drodze gminnej nr G241419 w Orlu Wielkim

Lokalizacja obiektów budowlanych na terenach bezpośrednio sąsiadujących z drogami powinna uwzględniać minimalne odległości wynikające z przepisów ustawy o drogach publicznych. Transport publiczny realizowany będzie w oparciu o komunikację autobusową PKS i przy pomocy Busa. Postuluje się poprawę funkcjonowania komunikacji publicznej w kierunku obsługi wszystkich wsi, w tym także lepszej dostępności do ośrodka powiatowego.

13.3.2. Zaopatrzenie w wodę

a) utrzymanie w pełnym zakresie prawidłowego działania istniejących systemów zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców gminy. Realizacja tego zadania wymagać będzie:

- Modernizacji istniejących hydroforni w Białczu i Chrzypsku Wielkim
- Pilnie wykonanie nowych studni przy hydroforniach w Chrzypsku Wielkim i Białczu
- Modernizację istniejących sieci wodociągowych w Chrzypsku Wielkim i Białczu

b) Zwodociągowanie Białokoszyc, części Białokosza i Łęczeczek

c) Powiązanie pierścieniowe istniejących systemów wodociągowych dla równomiernej dostawy wody dobrej jakości w razie awarii któregoś elementu

d) Rozbudowę istniejących sieci na nowe działki letniskowe i budowlane, a także w razie potrzeby – dla potencjalnych dużych inwestycji produkcyjnych

e) W perspektywnym okresie sprzedaż nadwyżki wody poza obręb gminy

f) Zadania z zakresu elektroenergetyki i telekomunikacji, jakie w przeszłości należy

Podjąć w celu poprawy ich funkcjonowania zostały opisane w działach 7.4.5.

Elektroenergetyka i 7.4.6. telekomunikacja.

13.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego w Gminie Chrzypsko Wielkie

⁴¹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

⁴²Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

Poprawa środowiska naturalnego będzie się koncentrować głównie na rozwiązaniu problemu gospodarki ściekami gospodarczo – bytowymi, problem gospodarki odpadami komunalnymi oraz objęcie ochroną prawną cennych przyrodniczo obszarów i obiektów występujących na terenie Gminy. Większą uwagę trzeba, też będzie poświęcać szukaniu alternatywy źródeł energii w celu zmniejszenia emisji związków szkodliwych z pieców opalanych węglem i miałem.

Największą jednak sprawę dla czystości środowiska naturalnego jest dalsze porządkowanie na terenie gminy gospodarki ściekowej

W związku z powyższym proponuje się:

1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy poprzez dalszą budowę systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków w jednostkach osadniczych na terenie całej gminy.
2. Rozwój indywidualnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków ze złożem biologicznym i odprowadzanie ścieków oczyszczonych do wód powierzchniowych (wybór systemu zależy od warunków wodno- gruntowych). Rozwój indywidualnych oczyszczalni ścieków proponuje się w jednostkach osadniczych, oddalonych od miejscowości gminnej i w miejscowościach o zabudowie rozproszonej, a także na działkach zlokalizowanych poza zwartą zabudową.

Ponadto należałoby podjąć działania polegające na:

1. Prowadzeniu akcji edukacyjno – informacyjnej zapoznającej mieszkańców gminy z możliwościami zastosowania indywidualnych metod utylizacji ścieków;
2. Wprowadzeniu ułatwień dla inwestorów podejmujących realizację indywidualnych oczyszczalni przydomowych (np. częściowe dofinansowanie inwestycji, zwolnienia z podatków lokalnych, itp.)

- Gospodarka odpadami

Na terenie gminy profesjonalnym wywozem odpadów komunalnych zajmuje się Komunalny Zakład Budżetowy.

W celu niekontrolowanego indywidualnego wywozu odpadów na dzikie wysypiska należy:

1. Stworzyć większą ilość wiejskich punktów segregacji śmieci (odpadów), gdyż segregacja odpadów „u źródła” tj. prowadzona bezpośrednio przez mieszkańców jest najbardziej racjonalną metodą utylizacji odpadów.
2. Do końca zrehabilitować Gminne Wysypisko Odpadów w żwirowni w Łęczcach, a docelowo Gminny Punkt Segregacji Śmieci w Łęczcach..
3. Zainwentaryzować i zlikwidować inne istniejące nielegalne wysypiska odpadów i prowadzić ich bieżący monitoring oraz uporządkować ich teren, gdyż większość z nich nie wymaga rekultywacji.

Dla ochrony cennych ekosystemów na terenie gminy Chrzypsko wielkie należałoby objąć ochroną prawną w formie rezerwatu przyrody półwysp na jeziorze Wielkim wraz z pasem wód przybrzeżnych i 3 wyspami- rezerwat przyrody „Strzyżmin”. Ponadto proponuje się utworzenie 3 zespołów przyrodniczo – krajobrazowych obejmujące stanowiska roślin zagrożonych wymarciem, chronionych i bardzo rzadkich w Wielkopolsce. Należy także poświęcić większą uwagę drzewom uznanym za pomniki przyrody i w celu ich ochrony należy wykluczyć wszelkie działania mogące przyczynić się do uszkodzenia drzew.

W celu zmniejszenia ilości emisji szkodliwych związków do powietrza należy w przyszłości większą uwagę przywiązać do wykorzystania ekologicznych źródeł energii. Na terenie gminy szeroko jest rozpowszechnione ogrzewanie drewnem i materiałami drewnopochodnymi, natomiast mało poświęca się słomie, której duże ilości są wywożone w inny teren, a w gminie jest opałem tylko w kilku przypadkach. Należy tu też wspomnieć o możliwości zakładania przez miejscowych rolników plantacji roślin energetycznych, takich jak energetyczna wierzba, róża czy trawa abisyńska.

Dodatni wpływ na stan środowiska będzie miało na pewno Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 31 marca 2004 roku w sprawie programu działań mających na celu ograniczenie azotu ze źródeł rolniczych dla obszaru zlewni rzeki Oszczyńca, jako że duży obszar gminy został uznany jako uciążliwy na zanieczyszczenie związkami azotu.

Dla poprawy tego niekorzystnego stanu został opracowany program mający na celu:

1. Poprawę polityki rolniczej

⁴⁴Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie

2. Ograniczenie górnej dawki azotu w czystym składniku do 170 kg całkowitego, której nie wolno przekraczać
3. Ograniczenie w terminach stosowania nawożenia organicznego i mineralnego
4. Zasady użytkowania gruntów i organizacji produkcji na użytkach rolnych
5. Warunki magazynowania nawozów naturalnych i mineralnych oraz pasz soczystych

Zasady stosowania nawozów, oraz środków ochrony roślin wynikają z Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, która na terenie OSN będzie szczególnie respektowana, ale faktycznie prawidła te dotyczą wszystkich rolników gospodarczych na terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (tzw. ONW) i obejmują obszar całej Gminy i na pewno wpłynie to pozytywnie na stan czystości środowiska na naszym terenie.

13.5. Poprawa stanu środowiska kulturalnego

Poprawa stanu środowiska kulturowego powinna odbywać się poprzez:

1. Lepszą ochronę konserwatorską istniejących zespołów i obiektów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych i lepsze ich wyeksponowanie.
2. Zachowanie historycznych układów przestrzennych oraz kształtowanie współczesnej zabudowy w nawiązaniu do tradycji regionalnych w zakresie formy architektonicznej oraz rodzaju materiałów budowlanych.
3. Ekspozowanie charakterystycznych dominant architektonicznych (np.: Kościół w Chrzypsku Wielkim, most kolejowy w Chrzypsku Małym, pałac w Śródce, pałac w Białokoszu od strony jeziora)
4. Kształtowanie nowej zabudowy w sposób niekolidujący ze strefami widokowymi (dotyczy to terenu wokół jezior)
5. Zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego elementów przyrodniczych, takich jak: jeziora, cieki, stawy, atrakcyjne ściany leśne oraz uporządkowanie zieleni parkowej
6. Szersze udostępnianie społeczeństwu w celach kulturotwórczych i turystycznych istniejących obiektów zabytkowych

⁴⁶Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Chrzypsko Wielkie